

Gennemgang af afsluttede udsendelsessager i 2014

21-03-2016

Dok.nr. 15/02292-45/ULH

Min endelige konklusion

Jeg har nu gennemgået sagen i lyset af de bemærkninger til den foreløbige redegørelse af 4. januar 2016, som Rigspolitiet, Nationalt Udlændingecenter (NUC), har anført i brev af 8. februar 2016.

Det er min vurdering, at Rigspolitiet generelt i 2014 har gennemført udsendelserne med respekt for individet og uden unødigt magtanvendelse.

Efter min opfattelse viser en gennemgang af Rigspolitiets afsluttede udsendelsessager i perioden fra januar 2014 til og med december 2014 dog samtidig, at dokumentationen i flere af sagerne ikke opfylder den ulovbestemte retsgrundsætning om notatpligt samt de anbefalinger, som findes i de internationale og nationale retningslinjer for tvangsmæssige udsendelser.

Dette var også min konklusion i forhold til min gennemgang af sagerne fra 2011, 2012 og 2013. I 2013 fandt jeg dog udviklingen tilfredsstillende, idet der i forhold til 2011 og 2012 var sket en forbedring af Rigspolitiets dokumentation i forhold til de fleste fokusområder.

Efter min opfattelse har gennemgangen af udsendelsessagerne i 2014 vist, at Rigspolitiet ikke har formået at fastholde denne udvikling i forhold til antallet af sager, som opfylder standarderne for dokumentation. Selv om dokumentationen i sagerne i 2014 er væsentlig bedre end i 2012, er der færre sager end i 2013, som indeholder en tilstrækkelig dokumentation i forhold til flere af fokusområderne

Det er min opfattelse, at udviklingen ikke er tilfredsstillende. Rigspolitiet bør derfor fortsat arbejde målrettet med at forbedre dokumentationen i sagerne.

Samtidig bemærker jeg, at Rigspolitiet igennem 2012, 2013 og 2014 har taget en række initiativer med henblik på at forbedre dokumentationen af de foretagne sagsbehandlingsskridt i udsendelsessagerne, og at Rigspolitiet i sit brev af 8. februar 2016 har oplyst, at Rigspolitiet i forhold til de allerede iværk-

ENDELIG REDEGØRELSE

satte tiltag er meget bevidst om, at udvikling/forbedring af udsendelsesarbejdet – herunder dokumentation af relevante sagsbehandlingsskridt i sagerne – er en proces, som løbende skal følges op og vurderes med henblik på behov for indskærpelse og eventuelle forbedringer og videreudvikling.

Derudover har jeg bemærket, at Rigspolitiet i sit brev af 8. februar 2016 har oplyst følgende:

"I forbindelse med Rigspolitiets løbende opfølgning og på baggrund af Ombudsmandens bemærkninger i den foreløbige redegørelse af 4. januar 2016 vil Rigspolitiet tage initiativ til at udarbejde et skema, som skal medvirke til at sikre, at alle relevante sagsbehandlingsskridt i udsendelsessagerne dokumenteres, herunder i forhold til bl.a. spørgsmålet om magtanvendelse, familiens enhed, udsatte grupper, forudgående kontakt og afbrudte udsendelser.

Skemaet er et supplement til udsendelsesrapporten og vil dels blive anvendt som 'tjekliste', men vil også blive bilageret ind i sagen for at sikre en mere fuldstændig dokumentation af politiets sagsbehandlingsskridt i udsendelsessagerne.

Skemaet skal gennemgås og udfyldes af den ansvarlige sagsbehandler ved afslutningen af ledsagede udsendelser og vil blive kvalitetskontrolleret centralt i Rigspolitiet. Såfremt der i forbindelse med kontrollen konstateres fejl eller mangler i skemaet, vil sagsbehandleren blive anmodet om at rette op herpå. Dette skal sikre, at sagerne fremover i videst muligt omfang indeholder alle relevante oplysninger om udsendelsesforløbet.

Skemaet er under udarbejdelse og forventes at blive taget i brug i 2. kvartal 2016."

Jeg beder Rigspolitiet om at sende mig en kopi af skemaet, når udarbejdelsen af skemaet er færdig.

Jeg finder det tilfredsstillende, at Rigspolitiet på denne måde fortsat og løbende er opmærksom på nye tiltag, der kan lette og forbedre Rigspolitiets udsendelsesarbejde og styrke retssikkerheden for de udlændinge, som skal udsendes.

Jeg tager således Rigspolitiets bemærkninger til min foreløbige redegørelse af 4. januar 2016 vedrørende dokumentationen i sagerne til efterretning. På denne baggrund foretager jeg mig ikke yderligere vedrørende dette forhold.

Magtanvendelse i konkrete sager

ENDELIG REDEGØRELSE

I min foreløbige redegørelse bad jeg Rigspolitiet om yderligere oplysninger i to konkrete sager (sagerne med j.nr. [redacted] og [redacted] [redacted]

Vedrørende sagen [redacted] bad jeg Rigspolitiet om at oplyse, om der blev anvendt magt over for udlændingen ud over det beskrevne i udsendelsesrapporten, hvorefter ledsagerne "tog fat" i udlændingen, mens denne stod op.

Rigspolitiet har i sit brev af 8. februar 2016 har oplyst følgende:

"Idet udlændingen kastede sig ned på gulvet, råbte og skreg og gjorde voldsom fysisk modstand, benyttede [navn på polititjenestemand] og undertegnede os af førergreb/fastholdelsesgreb for at fastholde udlændingen, således at han ikke kunne gøre skade på sig selv eller os. Vi løftede ham op og trak ham væk fra flyindgangen og gik ind imod gaten. Udlændingen gik selv. Udlændingen erfarede, at han ikke skulle ud i flyet og faldt mere og mere ned. Efter nogle minutter kunne vi slippe vores fastholdelsesgreb, og vi gik til bagageområdet for at afhente udlændingens bagage."

Det fremgår således af Rigspolitiets svar, at der blev anvendt magt over for udlændingen, efter at denne havde kastet sig ned på gulvet. Denne magtanvendelse er ikke beskrevet nærmere i udsendelsesrapporten, idet det blot fremgår, at "...[ledsagerne] tog nu fat i udlændingen, der herefter kastede sig ned på gulvet og gjorde voldsom fysisk modstand". Det er derfor min opfattelse, at udsendelsesrapporten i sagen ikke indeholder en tilstrækkelig beskrivelse af den anvendte magt.

Vedrørende sagen [redacted] bad jeg Rigspolitiet om at oplyse, om der ved ombordstigningen på flyet i Københavns Lufthavn blev anvendt magt over for udlændingen ud over, at udlændingen på det tidspunkt allerede var iført fikseringsbælte med én fastspændt hånd.

Det fremgår af Rigspolitiets svar af 8. februar 2016, at ledsagerne ved ombordstigningen havde fat i udlændingens ene arm, og at udlændingen blev ført hen til flyindgangen. Ved flyindgangen råbte udlændingen op og ønskede ikke at flytte sig længere. Personalet meddelte herefter, at ledsagerne og udlændingen ikke måtte komme ombord på flyet.

Det fremgår af Rigspolitiets svar, at ledsagerne herefter slap grebet i udlændingens ene arm, hvorefter han selv gik tilbage til politiets tjenestebil med den ene hånd fikseret. Det fremgår også, at den udsendelsesansvarlige har oplyst, at der ikke blev anvendt magt ud over, at udlændingens ene hånd var fikseret.

ENDELIG REDEGØRELSE

Jeg har noteret mig, at der ikke blev anvendt magt over for udlændingen ud over, at udlændingen var fikseret med én fastspændt hånd.

Det er dog anført i udsendelsesrapporten, at udlændingen satte sig til "modværg" ved ombudsstigningen, hvilket efter min opfattelse er egnet til at efterlade en tvivl om, hvorvidt der blev anvendt magt. På den baggrund er det min opfattelse, at beskrivelsen i udsendelsesrapporten om forløbet ved ombordstigningen burde være mere præcis.

Jørgen Steen Sørensen

Kopi til:

Rigspolitiet, Nationalt Udlændingecenter
Justitsministeriet

ENDELIG REDEGØRELSE

Ombudsmandens foreløbige redegørelse og Rigspolitiets bemærkninger

Den 4. januar 2016 afgav jeg en foreløbig redegørelse i forbindelse med gennemgangen af afsluttede udsendelsessager i 2014.

Rigspolitiet afgav bemærkninger til den foreløbige redegørelse i et brev af 8. februar 2016, som er gengivet fra side 32.

Jeg anførte følgende i den foreløbige redegørelse:

"1. Tilsynets baggrund og grundlag

Formålet med ombudsmandens tilsyn er at påse, at Rigspolitiets virksomhed i forbindelse med tvangsmæssige udsendelser sker med respekt for individet og uden unødigt magtanvendelse.

Tilsynet foregår på grundlag af ombudsmandsloven. Ombudsmanden skal således bedømme, om Rigspolitiet handler i strid med gældende ret og god forvaltningsskik, jf. ombudsmandslovens § 21. For så vidt ombudsmanden som led i tilsynet gennemfører inspektioner efter § 18 i ombudsmandsloven, kan ombudsmanden endvidere bedømme forholdene ud fra almenmenneskelige og humanitære synspunkter.

Endelig vurderes udsendelserne også i forhold til de internationale og nationale retningslinjer, der findes på området.

Europarådets Ministerkomité udarbejdede således i 2005 en række anbefalinger i forhold til medlemslandenes brug af tvangsmæssige udsendelser, 'Twenty Guidelines on Forced Return' (herefter Europarådets retningslinjer).

På nationalt plan har Rigspolitiet udarbejdet egne interne retningslinjer for forberedelse og gennemførelse af ledsagede udsendelser med fly (herefter Rigspolitiets retningslinjer). Desuden findes der retningslinjer i bilag 2 til Rigspolitiets status på arbejdet med udsendelse af afviste asylansøgere i 2014 (Rigspolitiets praktiske udsendelsesarbejde, opdateret pr. 1. januar 2015).

Retningslinjerne har til formål at sikre, at de tvangsmæssige udsendelser sker med respekt for udlændingenes grundlæggende rettigheder, og at udsendelserne gennemføres sikkert og forsvarligt.

Den 20. maj 2015 modtog jeg en oversigt fra Rigspolitiet, Nationalt Udlændingecenter over udsendelser i 2014, hvor der var anvendt magt. På baggrund af denne oversigt bad jeg samme dag om at modtage samtlige sager på listen, som var afsluttet i 2014, og som var undergivet mit tilsyn.

ENDELIG REDEGØRELSE

Jeg modtog herefter den 29. juli og 7. august 2015 34 sager til brug for min gennemgang af afsluttede udsendelsessager i 2014.

Ud af de 34 sager har jeg valgt at udtage 31 sager til nærmere gennemgang, idet de øvrige 3 enten først var afsluttet i 2015 eller ikke undergivet mit tilsyn.

Den 21. og 31. august 2015 besøgte to af mine medarbejdere Rigspolitiet, Nationalt Udlændingecenters, arkiv i Ejby med henblik på at udvælge yderligere et antal afsluttede udsendelsessager fra 2014 til nærmere gennemgang. Ud af en liste indeholdende 984 udsendelsessager fra 2014 blev ca. 50-55 udvalgte sager screenet for, om sagerne vedrørte udsatte personer og familier. På baggrund af denne screening bad jeg om at få tilsendt 19 sager.

Den 3. september 2015 modtog jeg de 19 sager. Ud af de 19 sager har jeg valgt at udtage 11 sager til en nærmere gennemgang.

De modtagne sager omfatter bl.a. 8 sager fra 2014, hvor mine medarbejdere var til stede i forbindelse med udsendelserne. Nogle af disse 8 sager indeholder flere udsendelser eller forsøg herpå, men mine medarbejdere deltog kun i én udsendelse i hver sag.

Jeg har derudover valgt at udtage 6 sager, hvor mine medarbejdere var til stede i forbindelse med udsendelserne.

Jeg har således valgt at udtage i alt 48 sager til en nærmere gennemgang. Alle udtagne sager er ledsagede udsendelser. De udvalgte sager fremgår af bilag 1.

Jeg har i min gennemgang valgt at fokusere på følgende forhold:

1. Magtanvendelse
2. Familiens enhed. Har gennemførelsen af de tvangsmæssige udsendelser medført adskillelse af familier, som myndighederne under sagen har behandlet som en samlet enhed?
3. Udsatte grupper. Har gennemførelsen af tvangsmæssige udsendelser angået personer omfattet af en sådan gruppe – dvs. personer, som i forskellige henseender har særlige behov?
4. Forudgående kontakt og information. Har Rigspolitiet forud for gennemførelsen af den tvangsmæssige udsendelse haft kontakt med udlændingen?
5. Sikkerhedsvurderingen
6. Afbrudte udsendelser. I hvor mange sager har Rigspolitiet været nødt til at afbryde en tvangsmæssig udsendelse?

ENDELIG REDEGØRELSE

7. Udsendelsesrapporten. Er udsendelsesrapporterne fyldestgørende i forhold til at dokumentere udsendelsesforløbet, herunder iagttagelsen af bl.a. Rigspolitiets interne retningslinjer?

Ved min gennemgang af sagerne har jeg bl.a. undersøgt dokumentationen for de nævnte forhold. Da en tvangsmæssig udsendelse er et alvorligt indgreb i den personlige frihed, har jeg i den forbindelse inddraget den ulovbestemte almindelige retsgrundsætning om notatpligt, som bl.a. er beskrevet i Mohammad Ahsan, Offentlighedsloven med kommentarer, 1. udgave (2014), s. 262 ff., og i Niels Fenger, Forvaltningsloven med kommentarer, 1. udgave (2013), s. 326 f.

Efter denne grundsætning skal forvaltningsmyndigheder gøre notat om alle væsentlige ekspeditioner i sager, der har en vis indgribende og væsentlig betydning for borgeren, og hvor der er særlig grund til at stille krav om, at der tages notat. Notatpligten gælder for sagsekspeditionsskridt, som ikke fremgår af sagens øvrige dokumenter.

Også de internationale og nationale retningslinjer om udsendelsessager indeholder anbefalinger mv. vedrørende dokumentation. Retningslinjerne kan siges at uddybe, hvilke oplysninger Rigspolitiet ifølge retsgrundsætningen om notatpligt skal notere på sagerne.

2. Magtanvendelse

Ud af de 984 udsendelsessager, som mine medarbejdere har undersøgt, blev der fundet 26 sager, hvori der blev anvendt magtmidler. I de 26 sager blev der anvendt magtmidler over for i alt 31 personer. Dette skyldes, at nogle sager vedrørte flere personer. Alle 26 sager vedrørte ledsagede udsendelser.

I flere af sagerne blev der anvendt magtmidler i flere omgange, hvorfor antallet af sager, hvori der blev anvendt magt, er mindre end antallet af de anvendte magtmidler. Der blev således i alt anvendt magtmidler i 39 tilfælde i de 26 sager.

Min gennemgang af sagerne viser, at Rigspolitiets brug af magtmidler i de 26 sager fordelte sig således:

- Fikseringsbælte	27 tilfælde
- Plastikstrips	17 tilfælde
- Håndjern	2 tilfælde
- Greb/håndkraft	24 tilfælde
- Softhjelm	7 tilfælde

ENDELIG REDEGØRELSE

te skete samtidig med, at der blev anvendt magt over for de to øvrige udlændinge.

Det er således min foreløbige opfattelse, at udsendelsesrapporten i denne sag er mangelfuld, da den ikke indeholder oplysninger om, at der blev anvendt magt over for udlændingen med udl. nr. [REDACTED].

I 2 sager (sagerne med j. nr. [REDACTED] og [REDACTED] [REDACTED]) forekommer udsendelsesrapporterne ikke at indeholde en tilstrækkelig beskrivelse af den anvendte magt.

I sagen [REDACTED] blev udlændingen forsøgt udsendt til Afghanistan den [REDACTED]. Af udsendelsesrapporten fremgår følgende:

'...[Udlændingen] blev under ombordstigning til flyet meget højtrøstet og gav udtryk for, at han ikke kunne tage til Afghanistan, idet man ville slå ham ihjel. Han råbte og skreg meget højt. [navn på betjent] og undertegnede tog nu fat i udlændingen, der herefter kastede sig ned på gulvet og gjorde voldsom fysisk modstand. Der gik kun et kort øjeblik hvorefter flyets kaptajn forklarede os, at vi desværre ikke kunne flyve med alligevel.'

Da det fremgår af udsendelsesrapporten, at ledsagerne først 'tog fat' i udlændingen, og at udlændingen herefter kastede sig ned på gulvet og gjorde voldsom fysisk modstand, kan jeg ikke udelukke, at der blev anvendt magt ud over, at ledsagerne tog fat i udlændingen, mens han stod op, og at der således mangler en beskrivelse af denne magtanvendelse i sagen.

Jeg beder Rigspolitiet oplyse, om der blev anvendt magt over for udlændingen ud over det beskrevet i udsendelsesrapporten, hvorefter ledsagerne 'tog fat' i udlændingen, mens denne stod op.

I sagen [REDACTED] blev udlændingen forsøgt udsendt til Afghanistan den [REDACTED]. Det fremgår af udsendelsesrapporten, at udlændingen ved ombordstigning på flyet i Københavns Lufthavn var iført fikseringsbælte med én hånd fastspændt i fikseringsbæltet. Af udsendelsesrapporten fremgår dernæst:

'Da vi kom til indgangen til flyet satte han sig til modværg og ønskede ikke at gå ombord, hvorefter vi blev gjort bekendt med at vi ikke ville komme med flyet.'

Da det af udsendelsesrapporten fremgår, at udlændingen satte sig til 'modværg', beder jeg Rigspolitiet oplyse, om der blev anvendt magt

ENDELIG REDEGØRELSE

over for udlændingen ud over, at udlændingen på dette tidspunkt allerede var iført fikseringsbælte med én fastspændt hånd.

I 2 sager mangler der i udsendelsesrapporterne efter min foreløbige opfattelse en tilstrækkelig præcis beskrivelse af den tidsmæssige udstrækning af den anvendte magt (sagerne med j. nr. [REDACTED] og [REDACTED]).

I sagen [REDACTED] er det den tidsmæssige udstrækning af anvendelsen af fikseringsbæltet, som ikke er tilstrækkelig præcist beskrevet, og i sagen [REDACTED] er det den tidsmæssige udstrækning af anvendelsen af fikseringsbælte, plastikstrips og beskyttelseshjelm, som ikke er tilstrækkelig præcist beskrevet.

I 5 sager mangler der i udsendelsesrapporterne efter min foreløbige opfattelse oplysninger om, hvornår (dele af) magtanvendelsen ophørte (sagerne med j. nr. [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] og [REDACTED]).

I sagen [REDACTED] fremgår det af udsendelsesrapporten, at udlændingen bl.a. blev iført plastikstrips om benene, således at han ikke kunne sparke. Der er dog ikke oplysninger i udsendelsesrapporten om, at disse plastikstrips blev taget af benene igen.

I sagen [REDACTED] fremgår det af udsendelsesrapporten fra den afbrudte udsendelse den [REDACTED], at udlændingen ved ombordstigningen på flyet i Københavns Lufthavn fik sine hænder fikseret. Der er dog ikke oplysninger i udsendelsesrapporten om, at udlændingens hænder blev løsnet igen, efter at udsendelsen blev afbrudt.

I sagen [REDACTED] fremgår det indirekte af udsendelsesrapporten fra den afbrudte udsendelse den [REDACTED], at udlændingen ved afhentning i Ellebæk blev iført fikseringsbælte med begge hænder fastspændt i fikseringsbæltet.

Det fremgår yderligere af udsendelsesrapporten, at én hånd blev løsnet fra fikseringsbæltet under opholdet i Københavns Lufthavn. Udsendelsen blev efterfølgende afbrudt, men der er ikke oplysninger i udsendelsesrapporten om, at brugen af fikseringsbæltet med fastspænding af udlændingens ene hånd ophørte.

I sagen [REDACTED] fremgår det af udsendelsesrapporten, at udlændingen under transporten fra Vestre Fængsel til Københavns Lufthavn 'blev iført bokserhjelm, hvor hjelmen var påmonteret anordning, således at udlændingen ikke kunne spytte på nogen'. Der er dog ikke op-

ENDELIG REDEGØRELSE

lysninger i udsendelsesrapporten om, at bokserhjelmen med tilhørende anordning blev taget af udlændingen igen.

I sagen [REDACTED] fremgår det af udsendelsesrapporten fra den afbrudte udsendelse den [REDACTED], at udlændingen ombord på flyet fik sine ben fikseret med plastikstrips. Der er dog ikke oplysninger i udsendelsesrapporten om, at disse plastikstrips blev taget af udlændingens ben igen.

Endelig mangler der efter min foreløbige opfattelse en tilstrækkelig angivelse af årsagen til magtanvendelsen i 2 sager, og årsagen synes ej heller umiddelbart at kunne læses i sagsakterne (sagerne med j. nr. [REDACTED] og [REDACTED]).

I sagen [REDACTED] fremgår det af udsendelsesrapporten fra den afbrudte udsendelse den [REDACTED], at udlændingen ved afhentning i Ellebæk blev iført fikseringsbælte med begge hænder fastspændt i fikseringsbæltet. Plastikstrips blev ligeledes sat på begge hænder for at undgå, at udlændingen kunne få hænderne ud af bæltet.

Det fremgår af udsendelsesrapporten, at transporten fra Ellebæk til Københavns Lufthavn foregik uden problemer, og at en af ledsagerne ved henvendelse til flykaptajnen oplyste, at udlændingen havde været rolig indtil videre. Flykaptajnen ville dog ikke have udlændingen med på flyet, og udsendelsen blev derfor afbrudt. Det fremgår af udsendelsesrapporten, at fikseringsbæltet og plastikstripsene først blev taget af udlændingen i forbindelse med, at udlændingen blev indsat igen i Ellebæk.

Der er i udsendelsesrapporten ikke anført nogen årsag til, at udlændingen – efter at udsendelsen blev afbrudt – fortsat skulle være iført fikseringsbælte og plastikstrips, og der ses heller ikke oplysninger om udlændingens tilstand i udsendelsesrapporten, der kunne begrunde dette.

Det er derfor min foreløbige opfattelse, at der i sagen mangler en tilstrækkelig angivelse af årsagen til, at udlændingen – efter at udsendelsen blev afbrudt - fortsat skulle være iført fikseringsbælte og plastikstrips frem til det tidspunkt, hvor han blev indsat igen i Ellebæk.

I sagen [REDACTED] fremgår det af udsendelsesrapporten fra den afbrudte udsendelse den [REDACTED], at udlændingen ved afhentning i Arresthuset i Helsingør blev iført fikseringsbælte med begge hænder fastspændt i bæltet.

Ved ombordstigning på flyet i Københavns Lufthavn satte udlændingen sig til modværge, hvorefter udsendelsen blev afbrudt. Det fremgår af ud-

ENDELIG REDEGØRELSE

sendelsesrapporten, at ledsagerne var nødsaget til at anvende magt i form af håndkraft for at få udlændingen ud af flyet igen. Det fremgår dog også af udsendelsesrapporten, at udlændingen kort efter og inden afgang fra Københavns Lufthavn var faldet til ro igen.

Af udsendelsesrapporten kan det ses, at fikseringsbæltet med fastspændte hænder først blev taget af udlændingen i forbindelse med, at udlændingen blev indsat igen i Arresthuset i Helsingør, hvilket var ca. 3 ½ timer efter, at udsendelsen blev afbrudt i Københavns Lufthavn.

Der er i udsendelsesrapporten ikke angivet nogen årsag til, at udlændingen – efter at udsendelsen blev afbrudt – fortsat skulle være iført fikseringsbæltet med fastspændte hænder, og der ses heller ikke oplysninger om udlændingens tilstand i udsendelsesrapporten, der kunne begrunde dette.

Det er derfor min foreløbige opfattelse, at der også i denne sag mangler en tilstrækkelig angivelse af årsagen til, at udlændingen – efter at udsendelsen blev afbrudt - fortsat skulle være iført fikseringsbæltet med fastspændte hænder frem til det tidspunkt, hvor han blev indsat igen i Arresthuset i Helsingør.

Det er endelig min foreløbige opfattelse efter gennemgang af sagerne fra 2014, at udsendelsesrapporterne i flere sager, hvor fikseringsbælte har været blevet anvendt, er egnede til at efterlade tvivl om, hvorvidt udlændingenes arme og/eller hænder har været fastspændt i forbindelse med anvendelsen af fikseringsbæltet.

Som eksempler henviser jeg til følgende sager: [REDACTED]
(udsendelsen den [REDACTED]), [REDACTED], [REDACTED]
[REDACTED], [REDACTED] (udl. nr. [REDACTED]), [REDACTED]
[REDACTED] (udsendelsen den [REDACTED]), [REDACTED]
[REDACTED], [REDACTED] (udl. nr. [REDACTED] og [REDACTED]) og
[REDACTED].

Det er ikke min foreløbige opfattelse, at dokumentationen af den anvendte magt i disse sager kan anses for mangelfuld, idet oplysningerne i de fleste tilfælde fremgår indirekte. Jeg mener dog, at det vil være hensigtsmæssigt, såfremt Rigspolitiet fremover i de tilfælde, hvor der bliver anvendt fikseringsbælte, altid angiver i udsendelsesrapporten, hvorvidt hænder og/eller arme har været fastspændt eller ej.

I forhold til de 10 omtalte sager, som er oplyst i begyndelsen af dette afsnit, er det således min foreløbige opfattelse, at udsendelsesrapporterne ikke indeholder en tilstrækkelig redegørelse for den anvendte magt.

ENDELIG REDEGØRELSE

I flere af de 26 gennemgåede sager findes der flere udsendelsesrapporter, da nogle af udlændingene er forsøgt udsendt i flere omgange. Der er således i alt 34 udsendelsesrapporter i de 26 sager. Ud af de 34 udsendelsesrapporter er det min foreløbige opfattelse, at 11 udsendelsesrapporter ikke indeholder en tilstrækkelig redegørelse for den anvendte magt.

Vurdering af magtanvendelserne

På baggrund af beskrivelsen af magtanvendelserne i de 16 sager med tilstrækkelig dokumentation for den anvendte magt er det min foreløbige opfattelse, at politilovens bestemmelser om magtanvendelse er blevet efterlevet. Magtanvendelserne forekommer således at have været nødvendige og forsvarlige, og de forekommer at være foregået så skånsomt som muligt.

I forhold til de 10 øvrige sager (sagerne med j.nr. sagerne med j.nr.

_____, _____, _____,
_____, _____, _____,
_____, _____, _____,

og _____), hvor det er min foreløbige opfattelse, at der ikke foreligger en tilstrækkelig dokumentation for den anvendte magt, har jeg ikke grundlag for at vurdere, om politilovens bestemmelser om magtanvendelse er efterlevet.

I 8 af de 26 sager, hvor der er blevet anvendt magt (sagerne med j.nr.

_____, _____ (udsendelse den _____),
_____, _____ (udsendelse den _____),
_____, _____ (udsendelse den _____),
_____, _____, _____ og _____

_____), deltog en medarbejder fra ombudsmandsinstitutionen i udsendelserne, og medarbejderen observerede således magtanvendelserne.

I disse 8 sager vurderede ombudsmanden desuden, at magtanvendelserne var foregået i overensstemmelse med Rigspolitiets retningslinjer og retningslinjerne i pkt. 2.11 i bilag 2 til Rigspolitiets status på arbejdet med udsendelse af afviste asylansøgere i 2014 (Rigspolitiets praktiske udsendelsesarbejde), idet magtmidlerne bl.a. var anvendt på en sådan måde, at det gav anledning til mindst mulig opmærksomhed i forhold til omgivelserne.

Min foreløbige konklusion

ENDELIG REDEGØRELSE

I forbindelse med min gennemgang af modtagne sager har jeg ikke fået oplysninger, der gør det påkrævet for mig at komme med bemærkninger til selve den anvendte magt.

På baggrund af det ovenfor anførte er det desuden min foreløbige opfattelse, at rapporternes beskrivelse af den anvendte magt for de fleste sagers vedkommende lever op til anbefalingerne i de nationale og internationale retningslinjer og den ulovbestemte retsgrundsætning om notatpligt.

Det er min foreløbige opfattelse, at rapporternes beskrivelse af den anvendte magt i 10 ud af de 26 sager ikke lever op til de nævnte standarder.

Sammenlignet med de forrige år synes udviklingen i dokumentationen af Rigspolitiets anvendelse af magt ikke at være tilfredsstillende, idet rapporternes beskrivelse af den anvendte magt i mindre grad end i 2013 lever op til anbefalingerne i de nationale og internationale retningslinjer og den ulovbestemte retsgrundsætning om notatpligt.

I 2013 var disse standarder således ikke opfyldt i 4 ud af 30 sager. I 2012 var standarderne ikke opfyldt i nogen af de 9 sager, og i 2011 var standarderne ikke opfyldt i 2 ud af 7 sager.

Statistik for brug af magtmidler

Jeg modtog den 8. december 2015 en sammenfattende beskrivelse af Rigspolitiets anvendelse af magtmidler i forbindelse med tvangsmæssige ledsagede udsendelser med fly i 2014.

Af beskrivelsen fremgår det, at der i 2014 blev planlagt ledsagede udsendelser af 424 udlændinge, hvor anvendelse af magt kunne komme på tale. I forhold til disse 424 udlændinge anvendte Rigspolitiet magt over for 75 udlændinge i forsøget på eller ved gennemførelsen af den tvangsmæssige ledsagede udsendelse med fly.

Det fremgår af beskrivelsen, at ikke alle 75 udlændinge er omfattet af ombudsmandens tilsyn med Rigspolitiets tvangsmæssige udsendelser, idet ombudsmandens tilsyn ifølge forarbejderne til udlændingelovens § 30 a ikke omfatter udsendelser i medfør af Dublinforordningen eller udsendelser som led i en overførelse af en EU-statsborger til fortsat strafafsoning i hjemlandet.

På den baggrund indeholder beskrivelsen oplysninger om 22 udsendelser, som ikke er omfattet af ombudsmandens tilsyn. De resterende 53 udsendelser er derimod omfattet. Det skal i den forbindelse bemærkes,

ENDELIG REDEGØRELSE

at Rigspolitiets opgørelse er foretaget efter andre kriterier end opgørelsen over sager med magtanvendelse, som er nævnt indledningsvis under pkt. 2. om magtanvendelse.

Baggrunden for Rigspolitiets brug af magtmidler er forklaret i beskrivelsen. Ifølge beskrivelsen blev magtmidler 'i godt halvdelen af tilfældene' anvendt som en præventiv foranstaltning for at forhindre, at udlændingen fik mulighed for fysisk at modsætte sig udsendelsen.

Beslutningen om at anvende magtmidler som en præventiv foranstaltning – typisk påføring af fikseringsbælte eller strips straks ved afhentningen – blev ifølge beskrivelsen som udgangspunkt truffet af den udsendelsesansvarlige på grundlag af oplysninger om bl.a. udlændingens tidligere adfærd. I de resterende tilfælde var anvendelsen af magtmidler begrundet i, at udlændingene konkret (fysisk) modsatte sig udsendelserne.

Det fremgår af beskrivelsen, at 'fikseringsbælte og/eller plastikstrips' var de mest anvendte magtmidler i 2014, og at disse magtmidler blev anvendt i forbindelse med 73 udsendelser. Desuden blev der i samme periode anvendt 'greb/håndkraft' i 2 udsendelser.

Om stedet for brugen af magtmidler i 2014 er følgende angivet i beskrivelsen:

'Det er typisk ved afhentning af udlændingen i fængsel, arresthus eller hospital, eller ved ombordstigning, at det er nødvendigt at anvende et magtmiddel.'

Endelig indeholder beskrivelsen følgende oplysninger om den tidsmæssige udstrækning af det anvendte magtmiddel:

'Den tidsmæssige udstrækning af det anvendte magtmiddel var i 69 % af sagerne under 4 timer, mens der i 15 % af sagerne blev anvendt et magtmiddel i mere end 8 timer. Den tidsmæssige udstrækning er opgjort i timer, idet fikseringsbælte/plastikstrips, der er de altovervejende anvendte magtmidler til at sikre en forsvarlig udsendelse eller forsøg herpå, typisk forbliver påført under hele udsendelsen, men ikke nødvendigvis er 'aktiveret' under hele forløbet. Ved påførelse af fikseringsbæltet/strips eller ved ombordstigning er der i flere tilfælde kortvarigt – op til 30 minutter – anvendt greb/håndkraft til at anlægge disse magtmidler.'

Endelig fremgår følgende af beskrivelsen om udviklingen i anvendelsen af magt:

ENDELIG REDEGØRELSE

'I 2014 var andelen af ledsagede udsendelser, hvor det var nødvendigt at anvende magt, 17 %, hvilket er en lille stigning i forhold til opgørelsen for 2. halvår 2013, hvor magt blev anvendt over for 16 % af de udlænding, der blev tvangsmæssig udsendt under ledsagelse af danske polititjenestemænd.'

Jeg modtog endvidere den 20. maj 2015 en liste med angivelse af de sager fra 2014, hvori der blev anvendt magtmidler.

Listen indeholder en række nærmere oplysninger om de konkrete magtanvendelser, herunder magtmidlerne, begrundelserne, hvor og hvornår, samt varigheden af magtanvendelsen.

Jeg finder det tilfredsstillende, at Rigspolitiet er begyndt på at udarbejde sådanne oversigter, der kan danne et overblik over den anvendte magt.

I forbindelse med min gennemgang af afsluttede udsendelsessager fra 2014 er jeg dog efter min foreløbige opfattelse blevet opmærksom på enkelte fejl i oversigten.

I sagen [REDACTED] – hvor min medarbejder var til stede under udsendelsen – blev der anvendt magt i form af håndkraft over for 3 udlændinge. Se nærmere herom ovenfor under afsnittet '*Dokumentation for magtanvendelse*'. Sagen fremgår dog ikke af Rigspolitiets liste over sager i 2014, hvor der blev anvendt magt, hvilket den efter min foreløbige opfattelse burde have gjort.

I sagen [REDACTED] blev der anvendt magt over for udlændingen under et forsøg på udsendelse den [REDACTED]. Se nærmere herom ovenfor under afsnittet '*Dokumentation for magtanvendelse*'. Da der blev anvendt magt over for udlændingen i sagen, burde sagen efter min foreløbige opfattelse have fremgået af listen over sager i 2014, hvori der blev anvendt magt.

Klager til Den Uafhængige Politiklagemyndighed

I forbindelse med min gennemgang af sager fra 2013 bad jeg om at blive underrettet om udsendelsessager, hvori der er klaget til Den Uafhængige Politiklagemyndighed.

Rigspolitiet oplyste den 4. december 2015 over for mig, at der ikke var sager fra 2014, som er omfattet af mit tilsyn, hvor udlændingene har klaget til Den Uafhængige Politiklagemyndighed over udsendelsen.

3. Familiens enhed

ENDELIG REDEGØRELSE

I forbindelse med tilsynet med Rigspolitiets tvangsmæssige udsendelser blev ombudsmanden i 2011 opmærksom på, at Rigspolitiets gennemførelse af tvangsmæssige udsendelser i visse tilfælde kan medføre adskillelse af familiemedlemmer, som myndighederne under opholdssagen ellers har behandlet samlet.

Sagerne er kendetegnet ved, at familiemedlemmerne ifølge myndighedernes afgørelser skal udrejse samlet, men at dette ikke sker, fordi alle familiemedlemmer ikke er til stede ved Rigspolitiets afhentning på udsendelsesdagen. I tilfælde, hvor Rigspolitiet ikke kan finde de forsvundne familiemedlemmer, kan Rigspolitiet beslutte at gennemføre den tvangsmæssige udsendelse af de tilstedeværende familiemedlemmer. Herved bliver familiemedlemmerne adskilt.

I pkt. 2.6 i bilag 2 til Rigspolitiets status på arbejdet med udsendelse af afviste asylansøgere i 2014 (Rigspolitiets praktiske udsendelsesarbejde) er der retningslinjer om 'tvangsmæssig udsendelse, som indebærer adskillelse af medlemmerne af en familie'.

I 2 af de 48 sager om udsendelse fra 2014 medførte gennemførelsen af de tvangsmæssige udsendelser, at familiemedlemmer blev adskilt fra hinanden.

På baggrund af oplysningerne i sagerne er det min vurdering, at Rigspolitiet i begge tilfælde fulgte de ovennævnte retningslinjer.

I sagen [REDACTED] blev tvangsudsendelsen af en 34-årig mand til Rusland gennemført, selvom han ikke blev udsendt sammen med sin hustru og sine 4 børn på 2, 10, 11 og 13 år.

Ved min vurdering har jeg lagt vægt på, at det fremgår af sagens akter, at de russiske myndigheder alene accepterede at modtage manden og hans hustru men ikke deres 4 børn. Ifølge sagens akter skyldtes dette, at de russiske myndigheder ikke kunne genkende børnene som russiske statsborgere, da de aldrig havde været bopælsregistreret i Rusland.

Jeg har endvidere lagt vægt på, at manden og hans hustru den [REDACTED] blev opfordret til at deltage i en fremstilling på den russiske ambassade, således at deres 4 børn kunne blive indskrevet som russiske statsborgere, og at de samtidig blev vejledt om, at manden ville blive udsendt alene til Rusland, såfremt han eller hans hustru ikke medvirkede til, at deres børn blev indskrevet som russiske statsborgere. Manden og hans hustru oplyste, at de ikke ville deltage i nogen aktiviteter, der kunne

ENDELIG REDEGØRELSE

fremme deres udrejse fra Danmark, og manden oplyste, at han var ligeglad med, at han blev sendt til Rusland uden resten af familien.

I sagen [REDACTED] blev tvangsudsendelsen af en 23-årig mand gennemført, selvom hans hustru og hans 2 børn på 2 og 3 år ikke var til stede på udsendelsesdagen.

Ved min vurdering af denne sag har jeg lagt vægt på, at Rigspolitiet forud for udsendelsesdagen – mens manden var frihedsberøvet - vejledte manden og hustruen om den tvangsmæssige udsendelse, herunder om tidspunktet for rejsen. Jeg har desuden lagt vægt på, at hustruen i den forbindelse bl.a. blev vejledt om, hvor og hvornår hun og de 2 børn skulle hentes af Rigspolitiet, og om, at hendes mand ville blive udsendt alene, hvis hun og børnene ikke mødte op på udsendelsesdagen.

Yderligere har jeg lagt vægt på, at Rigspolitiet helt frem til udsendelsestidspunktet flere gange opfordrede manden til at tage kontakt til sin hustru. Han afviste dette eller oplyste, at han ikke kunne få kontakt med hustruen. Endelig har jeg lagt vægt på, at Rigspolitiet på udsendelsesdagen talte med en veninde til manden og hustruen, som formodentlig var sammen med hustruen på opkaldstidspunktet, men ikke ville oplyse, hvor hustruen og børnene var.

Min foreløbige konklusion

I forbindelse med min gennemgang af modtagne sager har jeg ikke fået oplysninger, der gør det påkrævet for mig at komme med bemærkninger til dette punkt.

4. Udsatte grupper

Personer med særlige behov kan være børn – herunder f.eks. uledsagede børn – gravide kvinder, personer med funktionsnedsættelse og personer med dårligt helbred.

F.eks. har Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol i sagen Mubilanzila Mayeka og Kaniki Mitunga mod Belgien bl.a. taget stilling til, om de belgiske myndigheder havde taget behørigt hensyn til et 5-årigt barns særlige behov i forbindelse med, at myndighederne havde besluttet at sende barnet til DR Congo uden ledsagelse.

Domstolen fandt, at de belgiske myndigheder ikke ved den tvangsmæssige udsendelse havde taget behørigt hensyn til barnets særlige behov, og at Belgien i denne sammenhæng ikke havde overholdt artikel 3 i Den Europæiske Menneskerettighedskonvention (EMD 12/10/2006).

ENDELIG REDEGØRELSE

Det fremgår af Rigspolitiets retningslinjer, at den udsendelsesansvarlige og ledsagerne skal være opmærksomme på særligt udsatte grupper af udlændinge som f.eks. uledsagede mindreårige, gravide, tidligere tvangsanbragte børn og familier.

I forhold til udlændinges helbredsmæssige forhold fremgår det af Rigspolitiets retningslinjer, at Rigspolitiet i forbindelse med såvel planlægningen som forberedelsen af en tvangsmæssig udsendelse skal tage hensyn til udlændingens helbredsmæssige forhold. Helbredsmæssige forhold, der kan give anledning til tvivl om, hvorvidt udlændingen kan gennemføre udsendelsen, skal afklares, inden den tvangsmæssige udsendelse gennemføres.

Ifølge Rigspolitiets retningslinjer skal ledsagerne desuden under hele udsendelsesforløbet være opmærksomme på den ledsagede udlændings helbredsmæssige tilstand.

I Europarådets retningslinjer, anbefaling 16, hedder det:

1. Persons shall not be removed as long as they are medically unfit to travel.
2. Member states are encouraged to perform a medical examination prior to removal on all returnees either where they have a known medical disposition or where medical treatment is required, or where the use of restraint techniques is foreseen.
3. A medical examination should be offered to persons who have been subject of a removal operation which has been interrupted due to their resistance in cases where force had to be used by the escorts.
4. Host states are encouraged to have 'fit-to-fly' declarations in cases of removal by air.'

Ud af de 48 gennemgåede sager var der 20 sager, som vedrørte tvangsmæssig udsendelse af personer, der tilhørte en af de udsatte grupper, og som dermed kunne have behov for, at Rigspolitiet tog særlige hensyn til dem i forbindelse med udsendelserne.

I 16 af de 20 sager foreligger der dokumentation for, at Rigspolitiet i henholdsvis planlægningen, forberedelsen og gennemførelsen af de tvangsmæssige udsendelser tog stilling til behovet for at tage særlige hensyn.

ENDELIG REDEGØRELSE

12 af disse 16 sager vedrørte personer med særlige helbredsmæssige behov. Det fremgår af sagerne, at Rigspolitiet bl.a. indhentede lægefaglige udtalelser og fremskaffede medicin med henblik på planlægningen, forberedelsen og gennemførelsen af de tvangsmæssige udsendelser.

I 1 af de 16 sager deltog desuden en læge eller sygeplejerske i udsendelserne med henblik på at sikre, at udlændingene under flyvningen kunne modtage den fornødne behandling (sagen med j.nr. [REDACTED]).

5 af de 16 sager vedrørte familier med børn.

3 af de 16 sager vedrørte enlige kvinder.

I 4 af de 20 sager fremgår det ikke, hvordan der i henholdsvis planlægningen, forberedelsen og gennemførelsen af de tvangsmæssige udsendelser blev taget stilling til behovet for at tage særlige hensyn (sager med j. nr. [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] og [REDACTED]).

Alle 4 sager vedrørte personer med dårligt helbred.

I sagen [REDACTED] var der tale om en 38-årig mand, som blev udsendt til Serbien.

Det fremgår af sagens akter, at manden var i antipsykotisk behandling på udsendelsestidspunktet. Manden fik derfor antipsykotisk medicin med til den første tid efter udsendelsen samt beroligende medicin til brug for flyveturen, da han led af flyskræk.

Det fremgår dog af en afhøringsrapport af [REDACTED], at manden den [REDACTED] oplyste over for en af ledsagerne, at hans behandlende psykiater 'havde nævnt noget med, at han ikke måtte flyve'. Ledsageren lovede under samtalen med manden at undersøge dette. Det fremgår dog ikke af sagens akter, at dette forhold faktisk blev afklaret, da det blot fremgår af samme afhøringsrapport, at ledsageren samme dag forgæves forsøgte at få fat i mandens behandlende psykiater.

Sagen [REDACTED] vedrørte udsendelse af en 39-årig mand og en 35-årig kvinde. Det fremgår af sikkerhedsvurderingen, at kvinden dagligt indtog beroligende medicin, som var ordineret af hendes læge i Ellebæk. Det fremgår dog ikke af sagens øvrige akter, hvorvidt kvinden havde behov for at få medicin med til den første tid efter udsendelsen, eller hvorvidt hun faktisk fik medicin med.

ENDELIG REDEGØRELSE

Sagen [REDACTED] vedrørte udsendelse af en 53-årig mand og en 36-årig kvinde. Af sikkerhedsvurderingen i sagen kan det udledes, at begge udlændinge havde det psykisk dårligt. Det fremgår også af sagens akter, at der blev bestilt receptpligtig medicin til begge udlændinge inden udsendelsen, men det fremgår ikke, om de faktisk fik udleveret den bestilte medicin.

I sagen [REDACTED] var der tale om en 55-årig kvinde og hendes 16-årige datter.

Det fremgår af sagens akter, at kvinden kort forinden udsendelsen var indlagt på en psykiatrisk afdeling. Af sikkerhedsvurderingen fremgår det, at hun modtog tre forskellige slags præparater, som ifølge sagens øvrige akter var ordineret under opholdet på den psykiatriske afdeling. Der er dog ingen oplysninger i sagens akter om, hvorvidt der blev taget stilling til, om det var nødvendigt at bestille medicin til kvinden til den første tid efter udsendelsen, eller hvorvidt der faktisk blev medbragt medicin til kvinden til den første tid efter udsendelsen.

Min foreløbige konklusion

På baggrund af min gennemgang af sagerne har jeg ikke grundlag for at antage, at der ikke i de konkrete sager faktisk blev taget hensyn til de berørte udsatte grupper.

Det er dog min foreløbige opfattelse, at der i 4 ud af de 20 sager ikke i forhold til den ulovbestemte retsgrundsætning om notatpligt har været en tilstrækkelig beskrivelse af, hvorledes Rigspolitiet i planlægningen, forberedelsen og gennemførelsen af de tvangsmæssige udsendelser har taget stilling til, om der skulle tages særlige hensyn til de udsatte grupper, der var omfattet af udsendelserne.

Det er min foreløbige opfattelse, at dokumentationen af Rigspolitiets håndtering af udsatte grupper er omtrent på samme niveau som i 2013. I 2013 var disse standarder således ikke opfyldt i 3 ud af 21 sager. I 2012 var standarderne ikke opfyldt i 10 ud af 15 sager, og i 2011 var standarderne ikke opfyldt i nogen af de 5 sager, som omfattede udsatte grupper.

5. Forudgående kontakt og information

For bl.a. at forebygge, at forløbet af tvangsmæssige udsendelser bliver nedværdigende for udlændingene – herunder for at begrænse anvendelsen af magt – findes der i de internationale retningslinjer anbefalinger om, at myndighederne forud for en udsendelse så vidt muligt skal have kontakt til udlændingen.

ENDELIG REDEGØRELSE

I Europarådets retningslinjer, anbefaling 15, hedder det:

'1. In order to limit the use of force, host states should seek the cooperation of returnees at all stages of the removal process to comply with their obligations to leave the country.

2. In particular, where the returnee is detained pending his/her removal, he/she should as far as possible be given information in advance about the removal arrangements and the information given to the authorities of the state of return. He/she should be given an opportunity to prepare that return, in particular by making the necessary contacts both in the host state and in the state of return, and if necessary, to retrieve his/her personal belongings which will facilitate his/her return in dignity.'

I anbefaling 18 i de samme retningslinjer hedder det bl.a.:

'3. Contact should be established between the members of the escort and the returnee before the removal.'

Gennemgangen af de 48 sager viser, at der i 41 sager foreligger tilstrækkelig dokumentation for den forudgående kontakt mellem Rigspolitiet og udlændingene.

Det fremgår af de 41 sager, at Rigspolitiet forud for udsendelserne havde kontakt til udlændingene, der lever op til anbefalingerne i retningslinjerne.

I 12 af de 48 sager fremgår det, at Rigspolitiet ud fra oplysninger i sagerne konkret besluttede at undlade at orientere udlændingene om de endelige oplysninger vedrørende udsendelsesrejserne.

Baggrunden for den manglende orientering var i flere af disse sager, at der var risiko for, at udlændingene ville gøre skade på sig selv, såfremt de fik oplysninger om udsendelserne. Derfor blev det vurderet, at en forudgående orientering om tidspunktet for udsendelsen eller rejserute mv. ikke kunne ske uden risiko for udsendelsernes gennemførelse.

De 12 sager er sagerne med j. nr. [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] (udsendelse den [REDACTED]), [REDACTED], [REDACTED] (udsendelse den [REDACTED]), [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] (udsendelserne den [REDACTED] og [REDACTED]), [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] og [REDACTED].

ENDELIG REDEGØRELSE

I 7 ud af de 48 sager mangler dokumentation for den forudgående kontakt mellem Rigspolitiet og udlændingene (Sagerne med j.nr. [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] (udsendelsen den [REDACTED]), [REDACTED] og [REDACTED]).

I disse 7 sager mangler der dokumentation for et eller flere af følgende forhold:

- orientering om udsendelsens konkrete forløb
- forudgående kontakt med de ledsagende betjente.

Min foreløbige konklusion

På det foreliggende grundlag er det min foreløbige opfattelse, at der i 41 ud af de 48 sager har været en tilstrækkelig dokumentation af Rigspolitiets kontakt med udlændingene forud for udsendelserne, og at Rigspolitiet i de 41 sager har opfyldt den ulovbestemte retsgrundsætning om notatpligt.

Dokumentationen af den forudgående kontakt var i 2014 omtrent på samme niveau som i 2013. I 2013 var standarderne for dokumentation opfyldt i 43 ud af de 49 sager. I 2012 var standarderne ikke opfyldt i 15 ud af 76 sager, mens standarderne i 2011 ikke var opfyldt i 4 ud af 42 sager.

6. Sikkerhedsvurdering

I forbindelse med tvangsmæssige udsendelser foretager Rigspolitiet en sikkerhedsvurdering med henblik på at afgøre, om der skal ske ledsagelse af udlændingen, og hvor mange ledsagere der er nødvendige for at gennemføre udsendelsen sikkert og forsvarligt.

Til brug for sikkerhedsvurderingen har Rigspolitiet udarbejdet et skema med titlen 'Sikkerhedsvurdering'.

Rigspolitiets retningslinjer indeholder et afsnit om sikkerhedsvurderinger. Heri hedder det bl.a.:

'Vil en udlænding, som skal udrejse af Danmark, og hvor udsendelsen skal ske med fly, ikke udrejse frivilligt, er det ledelsen for Operative Planlægning og Udsendelse, der på baggrund af en sikkerhedsvurdering har den endelige kompetence til at beslutte, hvorvidt udsendelsen skal ske under ledsagelse af Rigspolitiet.

ENDELIG REDEGØRELSE

Sikkerhedsvurderingen udfærdiges og underskrives af sagsbehandleren i NUC, der skal forholde sig til samtlige punkter i vurderingen.

...

Sikkerhedsvurderingen skal tage udgangspunkt i en personlig samtale med udlændingen.

Sikkerhedsvurderingen forelægges sagsbehandlerens nærmeste leder med henblik på dennes vurdering af, om der er grundlag for en ledsaget udsendelse og i givet fald det anbefalede antal ledsagere.'

Sikkerhedsvurderingen omfatter en række punkter, som skal overvejes i forbindelse med en udsendelse. I sikkerhedsvurderingen indgår bl.a. oplysninger om udlændingens køn, alder og tidligere adfærd, f.eks. trusler, tidligere modværge ved udsendelse, oplysninger om udlændingens helbredsmaessige forhold – såvel fysisk som psykisk – f.eks. selvmordstrusler, handicap mv.

Det indgår ligeledes i sikkerhedsvurderingen, om der er ordineret medicin til udlændingen, som eventuelt skal medtages, og i givet fald hvem skal sørge for dette.

Europarådets retningslinjer indeholder ingen eksplicite anbefalinger om sikkerhedsvurdering. Dog indeholder anbefaling 18 bl.a. følgende:

'2. Escort staff should be carefully selected and receive adequate training, including in the proper use of restraint techniques. The escort should be given adequate information about the returnee to enable the removal to be conducted safely, and should be able to communicate with the returnee. Member states are encouraged to ensure that at least one escort should be of the same sex as that of the returnee.'

I 47 af de 48 sager foreligger der sikkerhedsvurderinger.

I den sag ([REDACTED]) hvor der ikke foreligger en sikkerhedsvurdering, fremgår det af sagen, at udlændingen forud for udsendelsen havde meddelt, at han ønskede at udrejse frivilligt. Udlændingen blev kun ledsaget under udsendelsen, da udsendelsen skete i samarbejde med Frontex, og da der var mange udlændinge med på samme fly.

Da udlændingen således udrejste frivilligt, var det i overensstemmelse med Rigspolitiets retningslinjer, at der ikke blev udarbejdet en sikkerhedsvurdering.

Ud af de 47 sager synes sikkerhedsvurderingerne i 43 sager at opfylde de ovennævnte retningslinjer, mens sikkerhedsvurderingerne i 4 sager

ENDELIG REDEGØRELSE

på forskellig måde ikke lever op til retningslinjerne (sagerne med j.nr.

██████████ (udsendelsen den ██████████), ██████████
██████████, ██████████ og ██████████).

I 3 af de 4 sager (sagerne med j.nr. ██████████, ██████████
██████████ og ██████████) forekommer vurderingerne
at være uklare, idet feltet 'Plan for gennemførelse af udsendelse/afhentning/frihedsberøvelse/overførelse/hvortil' ikke er udfyldt.

I den sidste af de 4 sager (sagen med j.nr. ██████████ (udsendelsen den ██████████)) er oplysninger i sikkerhedsvurderingerne ikke opdateret i forhold til sagsakterne, idet udlændingens medicinbehov ikke fremgår af sikkerhedsvurderingen. Det fremgår dog af sagens akter, at udlændingen tog medicin mod maveproblemer, og at Rigspolitiet under udsendelsen udleverede medicin til udlændingen til de første tre uger efter udsendelsen.

Min foreløbige konklusion

Som nævnt anvender Rigspolitiet sikkerhedsvurderingen til at afgøre, om der skal ske ledsagelse af udlændingen, og i givet fald hvor mange ledsagere der er nødvendige for at gennemføre udsendelsen sikkert og forsvarligt.

Det er min foreløbige opfattelse, at det ikke er i overensstemmelse med anbefalingerne i Rigspolitiets egne retningslinjer, at dokumentationen for sikkerhedsvurderingen ikke indeholder klare oplysninger om f.eks. udlændingens helbredsmæssige forhold eller planen for gennemførelsen af udsendelsen.

På den baggrund er det min foreløbige opfattelse, at 44 ud af de 48 sager opfylder de nævnte standarder, mens dette ikke er tilfældet i de resterende 4 sager.

Sammenlignet med min gennemgang af Rigspolitiets afsluttede udsendelsessager i 2011, 2012 og 2013 er der i 2014 sket en forbedring af dokumentationen for og indholdet af Rigspolitiets sikkerhedsvurderinger. I 2011 var disse standarder kun opfyldt i 5 ud af de 42 sager, i 2012 i 11 ud af 76 sager og i 2013 i 38 ud af 45 sager.

Jeg finder udviklingen i tallene tilfredsstillende.

7. Afbrudte udsendelser

ENDELIG REDEGØRELSE

Det følger af anbefaling 17 i Europarådets retningslinjer, at enhver tvangsmæssig udsendelse bør kunne afbrydes, såfremt det ikke er sikkert og forsvarligt at gennemføre udsendelsen.

Europarådets retningslinjer indeholder desuden i anbefaling 16 angående 'Fitness for travel and medical examination' en anbefaling i forhold til afbrudte udsendelser. I anbefaling 16 (3) står der således:

"3. A medical examination should be offered to persons who have been the subject of a removal operation which has been interrupted due to their resistance in cases where force had to be used by the escorts."

Rigspolitiet har endvidere interne retningslinjer vedrørende tilbud om lægefaglig/sundhedsfaglig undersøgelse i de tilfælde, hvor en udsendelse afbrydes på grund af udlændingens adfærd, og hvor der i den forbindelse har været anvendt magtmidler (Interne retningslinjer nr. 2/2014).

I retningslinjerne hedder det bl.a.:

'Hændelsesforløbet beskrives i udsendelsesrapporten, og årsagen til afbrydelsen skal tydeligt fremgå, herunder nægter at udrejse, sikkerhedsmæssigt uforsvarligt, sygdom, nægtet ombordstigning.

Har der været anvendt magtmidler, beskrives dette nøje i udsendelsesrapporten, herunder hvorfor der har været anvendt magtmidler, hvilke magtmidler der har været anvendt, hvor magtmidlerne blev anvendt og over hvor lang tid.

Har der været anvendt magtmidler, skal udlændingen vejledes om muligheden for at blive tilset af en læge/sundhedsfagligt personale. Det noteres i udsendelsesrapporten, hvorvidt pågældende ønsker/ikke ønsker at blive tilset.'

Det er på denne baggrund relevant at se på, om der har været afbrudte udsendelser. Jeg er i den forbindelse opmærksom på, at Rigspolitiets interne retningslinjer blev udgivet den 23. september 2014, og at de således ikke var gældende i hele 2014.

Rigspolitiets magtanvendelser i forbindelse med afbrudte udsendelser er behandlet i pkt. 1 om magtanvendelse, og spørgsmål vedrørende dokumentation og vurdering af disse magtanvendelser behandles derfor ikke her.

I 6 af de 48 sager var der afbrudte udsendelser (sagerne med j.nr. [REDACTED]

[REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED]

ENDELIG REDEGØRELSE

[REDACTED], [REDACTED] og [REDACTED]). I en af sagerne ([REDACTED]) var der 2 afbrudte udsendelser, og i en af sagerne (sagen med j. nr. [REDACTED]) var der 3 afbrudte udsendelser. Det samlede antal af afbrudte udsendelser var således 9.

Alle 9 afbrudte udsendelser er beskrevet i sagerne.

Det er min foreløbige opfattelse, at udlændingene i 7 ud af de 9 afbrudte udsendelser burde være tilbudt undersøgelse af en læge eller andet sundhedsfagligt personale, efter at udsendelserne blev afbrudt.

Vedrørende 2 af de 9 afbrudte udsendelser er det min opfattelse, at Rigspolitiet ikke havde pligt til at tilbyde udlændingene en undersøgelse af en læge eller andet sundhedsfagligt personale, efter at udsendelserne blev afbrudt.

I det ene tilfælde ([REDACTED], udsendelsen den [REDACTED] [REDACTED]) blev udsendelsen afbrudt alene med henvisning til, at flykaptajnen – uden at denne havde mødt udlændingen - ikke ville have udlændingen med på flyet, da udlændingen var iført fikseringsbælte med fastspændte arme.

I den anden afbrudte udsendelse ([REDACTED]) anvendte Rigspolitiet ikke magt over for udlændingen.

Vedrørende 4 af de resterende 7 afbrudte udsendelser fremgår det ikke af sagsakterne, om udlændingene i overensstemmelse med anbefaling 16 (3) i Europarådets retningslinjer blev tilbudt undersøgelse af en læge eller andet sundhedsfagligt personale, efter at udsendelserne blev afbrudt (sagerne med j. nr. [REDACTED], [REDACTED] og [REDACTED]- udsendelserne den [REDACTED] og [REDACTED]).

Alle disse 4 afbrudte udsendelser foregik før den 23. september 2014, hvor Rigspolitiets interne retningslinjer 2/2014 blev udgivet.

I de resterende 3 afbrudte udsendelser blev udlændingene tilbudt undersøgelse af en læge eller andet sundhedsfagligt personale (sagerne med j. nr. [REDACTED] - udsendelsen den [REDACTED], [REDACTED] og [REDACTED] - udsendelsen den [REDACTED]).

Min foreløbige konklusion

ENDELIG REDEGØRELSE

På baggrund af min gennemgang af sagerne er det min foreløbige opfattelse, at der i 3 ud af de 7 afbrudte udsendelser foreligger dokumentation for, at Rigspolitiet tilbød udlændingene at blive tilset af en læge eller andet sundhedsfagligt personale.

Til sammenligning med tidligere år kan det oplyses, at der i 2013 i 5 ud af 11 sager forelå dokumentation for, at udlændingene havde modtaget tilbud om at blive tilset af en læge/sundhedsfagligt personale, mens der i 2012 ikke var denne dokumentation i forhold til nogen af de 6 sager.

8. Udsendelsesrapporter

Udsendelsesrapporter bruges til at dokumentere forløbet af udsendelserne, herunder især væsentlige forhold under turen, såsom magtanvendelse og håndtering af udlændingenes eventuelle særlige behov. Dokumentationen er af væsentlig betydning i forhold til en efterfølgende vurdering af forløbet af de tvangsmæssige udsendelser.

Rigspolitiets retningslinjer indeholder et afsnit om udsendelsesrapporter. Heri hedder det bl.a.:

'Det påhviler den udsendelsesansvarlige førstkommande arbejdsdag og senest 3 dage efter hjemkomsten fra udsendelsesrejsen at skrive en rapport om rejsens forløb bl.a. med en udførlig, objektiv beskrivelse af selve indrejseforløbet.'

Europarådets retningslinjer indeholder en anbefaling om, at tvangsmæssige udsendelser bør være fuldt ud dokumenteret, jf. anbefaling 20.

Som nævnt indledningsvis har jeg desuden ved min gennemgang af sagerne inddraget den ulovbestemte almindelige retsgrundsætning om notatpligt. Efter denne grundsætning skal forvaltningsmyndigheder gøre notat om alle væsentlige ekspeditioner i en sag, som ikke fremgår af brevvekslingen i sagen eller af sagens dokumenter i øvrigt.

På den baggrund har jeg bl.a. vurderet udsendelsesrapporterne i forhold til beskrivelsen af, hvorledes Rigspolitiet ved gennemførelsen af de tvangsmæssige udsendelser har taget stilling til, om der skulle tages særlige hensyn til de udsatte grupper, som var berørt af udsendelserne, jf. ovenfor i afsnittet om udsatte grupper.

I alle 48 sager foreligger der udsendelsesrapporter.

ENDELIG REDEGØRELSE

I 32 ud af de 48 sager foreligger der udsendelsesrapporter, som ikke giver anledning til bemærkninger.

Derimod er min foreløbige opfattelse, at der i 16 sager er udsendelsesrapporter, som i forskellige henseender giver anledning til bemærkninger.

I 10 af de 16 sager er der bemærkninger til beskrivelsen af den anvendte magt, jf. ovenfor under pkt. 2 om magtanvendelse. Der er tale om sagerne med j.nr. [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] og [REDACTED].

I 4 af de 16 sager har jeg bemærkninger til beskrivelsen af, hvorledes Rigspolitiet ved gennemførelsen af de tvangsmæssige udsendelser har taget stilling til, om der skulle tages særlige hensyn til de udsatte grupper, som var berørt af udsendelserne jf. ovenfor i pkt. 4 om udsatte grupper. Der er tale om sagerne med j.nr. [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] og [REDACTED].

I én af disse sager ([REDACTED]) er udsendelsesforløbet kun delvist beskrevet i udsendelsesrapporten. I sagen var der to hold fra Rigspolitiet, som skulle forestå gennemførelsen af udsendelsen. Et hold skulle hente udlændingene i Center Avnstrup og transportere dem til Københavns Lufthavn. I Københavns Lufthavn skulle det andet hold overtage ansvaret for udlændingene og ledsage dem fra Københavns Lufthavn til Rusland.

I sagens akter findes der alene en udsendelsesrapport vedrørende forløbet fra Københavns Lufthavn til Rusland. Der findes således ikke oplysninger i sagen, der beskriver, hvorledes afhentningen i Center Avnstrup og transporten til Københavns Lufthavn foregik.

I forbindelse med min gennemgang af afsluttede udsendelsessager i 2013 tog jeg spørgsmålet om anvendelse af voksenble op med Rigspolitiet. Af min endelige redegørelse af 25. februar 2015 fremgår følgende:

'Efter min opfattelse indebærer brug af voksenble i forbindelse med tvangsmæssige udsendelser en betydelig risiko for krænkelse af den enkelte udlændings værdighed. Derfor mener jeg, at brug af voksenble i forbindelse med tvangsmæssige udsendelser bør anvendes efter de principper, som gælder for politiets brug af magtmidler.

For så vidt angår anvendelse af voksenble har jeg noteret, at Rigspolitiet i sit brev af 19. december 2014 har taget mine bemærkninger om brugen

ENDELIG REDEGØRELSE

af voksenble til efterretning. Jeg har desuden bemærket, at Rigspolitiets anvendelse af voksenble fremover vil indgå som et punkt i den allerede eksisterende tjekliste, som Rigspolitiet har udarbejdet til brug for udarbejdelse af udsendelsesrapporter for ledsagede udsendelser med fly.

Rigspolitiet vil således sikre, at udsendelsesrapporterne fremover indeholder følgende oplysninger vedrørende brug af voksenble:

- årsagen til brug af voksenble,
- den tidsmæssige udstrækning af brug af voksenble, samt
- hvordan det blev sikret, at brugen af voksenble gav anledning til mindst mulig opmærksomhed i forhold til omgivelserne

Jeg har endvidere bemærket, at Rigspolitiet i sit brev af 19. december 2014 oplyser, at såfremt det vurderes, at der skal anvendes voksenble, vil voksenbleen blive påsat ved afhentningen, og den vil således ikke blive påført et offentligt sted. Desuden oplyser Rigspolitiet, at voksenbleen ikke vil være synlig for udenforstående, idet den påføres under løstsiddende tøj.

I 6 af de 48 sager fra 2014 blev udlændingene iført voksenble i forbindelse med udsendelserne (Sagerne med j. nr.: [REDACTED], [REDACTED] – udsendelsen den [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] og [REDACTED] – udsendelsen den [REDACTED]).

I 3 ud af de 6 sager er det min foreløbige opfattelse, at det ud fra udsendelsesrapporterne ikke fuldt ud er muligt at vurdere brugen af ble, idet det bl.a. ikke fremgår, hvorfor det var nødvendigt at anvende voksenble.

I sagen [REDACTED] mangler begrundelsen for anvendelse af voksenble, ligesom det ikke fremgår af udsendelsesrapporten, hvornår voksenbleen blev taget af udlændingen igen.

I udsendelsesrapporten fra den afbrudte udsendelse den [REDACTED] i sagen [REDACTED] mangler begrundelsen for, at udlændingen forblev iført voksenbleen under transporten fra Københavns Lufthavn til Ellebæk, efter at flykaptajnen havde afvist at lade udlændingen komme med på flyet.

I sagen [REDACTED] mangler begrundelsen for anvendelse af voksenble, lige som det ikke fremgår af udsendelsesrapporten, hvornår voksenbleen blev taget af udlændingen igen.

ENDELIG REDEGØRELSE

Jeg er opmærksom på, at min endelige redegørelse vedrørende afsluttede udsendelsessager i 2013 blev afgivet efter, at ovenstående sager blev gennemført.

Min foreløbige konklusion

Som nævnt bruges udsendelsesrapporter til at dokumentere forløbet af udsendelserne, herunder især væsentlige forhold under turen. Det forhold, at udsendelsesrapporten ikke indeholder tilstrækkelige oplysninger om f.eks. udsendelsens forløb, synes ikke at leve op til anbefalingerne i Rigspolitiets egne retningslinjer, og det opfylder heller ikke den ulovbestemte retsgrundsætning om notatpligt.

På baggrund af min gennemgang af sagerne er det min foreløbige opfattelse, at udsendelsesrapporterne i 16 ud af de 48 sager ikke indeholder tilstrækkelige oplysninger om væsentlige forhold vedrørende udsendelserne som f.eks. brug af magtmidler, hensyntagen til udsatte grupper og brug af ble.

Der er således sket en stigning i antallet af sager med dokumentationsmangler sammenlignet med 2013. I 2013 var der 9 ud af 49 sager, der indeholdt udsendelsesrapporter, som i forskellige henseender ikke indeholdt tilstrækkelige oplysninger. I 2012 var der 46 ud af 76 sager, som indeholdt udsendelsesrapporter, som i forskellige henseender ikke indeholdt tilstrækkelige oplysninger.

9. Min generelle foreløbige konklusion

På det foreliggende grundlag er det min foreløbige opfattelse, at der i flere af de gennemgåede sager ikke har været en tilstrækkelig dokumentation i forhold til flere af de valgte fokusområder, og at Rigspolitiet dermed i flere sager ikke har opfyldt den ulovbestemte retsgrundsætning om notatpligt samt de nationale og internationale retningslinjer.

Dette var også min konklusion i forhold til min gennemgang af sagerne fra 2011, 2012 og 2013. I 2013 fandt jeg dog udviklingen tilfredsstillende, idet der i forhold til 2011 og 2012 var sket en forbedring af Rigspolitiets dokumentation i forhold til de fleste fokusområder.

Gennemgangen af udsendelsessagerne i 2014 har efter min foreløbige opfattelse vist, at Rigspolitiet ikke har formået at fastholde denne udvikling i forhold til antallet af sager, som opfylder standarderne for dokumentation. Selv om dokumentationen i sagerne i 2014 er væsentlig bedre end i 2012, er der færre sager end i 2013, som indeholder en tilstrækkelig dokumentation i forhold til flere af fokusområderne.

ENDELIG REDEGØRELSE

Det er min foreløbige opfattelse, at udviklingen ikke er tilfredsstillende. Rigspolitiet bør derfor efter min foreløbige opfattelse fortsat arbejde målrettet med at forbedre dokumentationen i sagerne.

Jeg har dog bemærket, at Rigspolitiet igennem 2012, 2013 og 2014 har taget en række initiativer med henblik på at forbedre dokumentationen af de foretagne sagsbehandlingsskridt i udsendelsessagerne, og at Rigspolitiet i forhold til de iværksatte tiltag er bevidst om, at forbedring af udsendelsesarbejdet – herunder dokumentation af relevante sagsbehandlingsskridt i sagerne – er en proces, som løbende skal følges op.

På baggrund af min foreløbige redegørelse vil jeg bede Rigspolitiet om at udtale sig om dokumentationen i forhold til pkt. 2 og pkt. 4-8.

Samtidig vil jeg også bede Rigspolitiet om at udtale sig om de øvrige forhold, som jeg har peget på i pkt. 2 i min redegørelse.”

På baggrund af den foreløbige redegørelse anførte Rigspolitiet, Nationalt Udlændingecenter (NUC), følgende i et brev af 8. februar 2016:

”Folketingets Ombudsmand har den 4. januar 2016 anmodet Rigspolitiet om en udtalelse i anledning af Ombudsmandens foreløbige redegørelse i forbindelse med gennemgangen af afsluttede udsendelsessager i 2014.

Ombudsmanden har navnlig anmodet om en udtalelse i forhold til spørgsmålet om dokumentation i redegørelsens punkt 2 og 4-8 samt om de øvrige forhold, som Ombudsmanden har peget på i punkt 2.

Rigspolitiet skal i den anledning udtale følgende:

Spørgsmålet om manglende dokumentation i sagerne

Folketingets Ombudsmand har udtaget 48 afsluttede udsendelsessager (ledsagede) fra 2014 til nærmere gennemgang. Ombudsmanden har i den forbindelse haft bemærkninger til manglende dokumentation i 24 ud af de 48 sager.

Rigspolitiet har gennemgået de 24 sager, hvor Ombudsmanden bl.a. har påpeget mangelfuld dokumentation i forhold til:

- Den magt politiet har anvendt.
- Den tidsmæssig udstrækning af den anvendte magt.

ENDELIG REDEGØRELSE

- Ophør af den anvendte magt.
- Årsagen til den anvendte magt.
- Anvendelse af fikseringsbælte.
- Anvendelse/fortsat anvendelse af voksenble.
- Behov for særlige hensyn til udsatte grupper.
- Den kontakt med politiet, der går forud for udsendelsen.
- Lægeundersøgelse ved en afbrudt udsendelse.

Rigspolitiet har indledningsvis noteret sig, at Ombudsmandens foreløbige redegørelse ikke påpeger, at der er begået materielle fejl i forbindelse med Rigspolitiets udsendelsesarbejde.

Rigspolitiet skal herefter beklage, at der samlet set et sket en stigning i antallet af sager med dokumentationsmangler sammenlignet med 2013. Rigspolitiet er enig i de forhold, som Ombudsmanden i den forbindelse har påpeget.

Rigspolitiet er herunder enig i, at oplysninger, som må antages at være af en sådan karakter, at de bidrager eller i øvrigt tilvejebringer klarhed med hensyn til sagens faktiske omstændigheder, skal noteres i alle udsendelsessager. Rigspolitiet skal dog samtidig bemærke, at de konkrete konstaterede dokumentationsmangler, efter Rigspolitiets opfattelse, er af forholdsvis beskednen karakter.

Nye tiltag

Rigspolitiet er løbende opmærksom på eventuelle nye tiltag, der kan forbedre Rigspolitiets udsendelsesarbejde, og Rigspolitiet har igennem både 2012, 2013 og 2014 taget forskellige initiativer med henblik på at forbedre dokumentationen af de foretagne sagsbehandlingsskridt i udsendelsessagerne.

Disse tiltag er tidligere beskrevet overfor Ombudsmanden i forbindelse med Rigspolitiets tidligere udtalelser i anledning af Ombudsmandens årlige redegørelser vedrørende afsluttede udsendelsessager.

Rigspolitiet er i forhold til de allerede iværksatte tiltag meget bevidst om, at udvikling/forbedring af udsendelsesarbejdet, herunder dokumentation af relevante sagsbehandlingsskridt i sagerne, er en proces, som løbende skal følges op og vurderes med henblik på behov for indskærpelse og eventuelle forbedringer og videreudvikling.

I forbindelse med Rigspolitiets løbende opfølgning og på baggrund af Ombudsmandens bemærkninger i den foreløbige redegørelse af 4. janu-

ENDELIG REDEGØRELSE

ar 2016 vil Rigspolitiet tage initiativ til at udarbejde et skema, som skal medvirke til at sikre, at alle relevante sagsbehandlingsskridt i udsendelsessagerne dokumenteres, herunder i forhold til bl.a. spørgsmålet om magtanvendelse, familiens enhed, udsatte grupper, forudgående kontakt og afbrudte udsendelser.

Skemaet er et supplement til udsendelsesrapporten og vil dels blive anvendt som 'tjekliste', men vil også blive bilageret ind i sagen for at sikre en mere fuldstændig dokumentation af politiets sagsbehandlingsskridt i udsendelsessagerne.

Skemaet skal gennemgås og udfyldes af den ansvarlige sagsbehandler ved afslutningen af ledsagede udsendelser og vil blive kvalitetskontrolleret centralt i Rigspolitiet. Såfremt der i forbindelse med kontrollen konstateres fejl eller mangler i skemaet, vil sagsbehandleren blive anmodet om at rette op herpå. Dette skal sikre, at sagerne fremover i videst muligt omfang indeholder alle relevante oplysninger om udsendelsesforløbet.

Skemaet er under udarbejdelse og forventes at blive taget i brug i 2. kvartal 2016.

Bemærkninger til de konkrete sager under punkt 2

Ombudsmanden har i sin foreløbige redegørelse stillet spørgsmål i forhold til to konkrete sager.

Rigspolitiet kan i den forbindelse oplyse følgende:

I sagen [REDACTED] har Ombudsmanden bedt Rigspolitiet om at oplyse, om der blev anvendt magt over for udlændingen ud over det beskrevet i udsendelsesrapporten, hvorefter ledsagerne 'tog fat' i udlændingen, mens denne stod op.

Rigspolitiet har indhentet yderligere oplysninger fra den polititjenestemand, som var udsendelsesansvarlig for den pågældendes udsendelse. Den udsendelsesansvarlige har oplyst følgende:

'Idet udlændingen kastede sig ned på gulvet, råbte og skreg og gjorde voldsom fysisk modstand, benyttede [navn på polititjenestemand] og undertegnede os af førergreb/fastholdelsesgreb for at fastholde udlændingen, således at han ikke kunne gøre skade på sig selv eller os. Vi løftede ham op og trak ham væk fra flyindgangen og gik ind imod gaten. Udlændingen gik selv. Udlændingen erfarede, at han ikke skulle ud i flyet og faldt mere og mere ned. Efter nogle minutter kunne vi slippe vores fast-

ENDELIG REDEGØRELSE

holdelsesgreb, og vi gik til bagageområdet for at afhente udlændingens bagage.'

I sagen [REDACTED] har Ombudsmanden bedt Rigspolitiet om at oplyse, om der blev anvendt magt over for udlændingen ud over, at udlændingen allerede var iført fikseringsbælte med én fastspændt hånd.

Rigspolitiet har i denne sag tillige indhentet yderligere oplysninger fra den polititjenestemand, som var udsendelsesansvarlig for den pågældendes udsendelse. Den udsendelsesansvarlige har oplyst følgende:

'Vi kom til flyindgangen og havde fat i den ene arm. Udlændingen råbte herefter op og ønskede ikke at flytte sig længere. Personalet meddelte herefter, at vi ikke måtte komme ombord. Der blev ikke benyttet magt ud over, at hans ene hånd var fikseret.'

Rigspolitiet har supplerende fået oplyst af den udsendelsesansvarlige, at ovenstående beskrivelse skal forstås således, at udlændingen blev ført hen til flyindgangen, i hvilken forbindelse polititjenestemændene havde fat i udlændingens ene arm. Efter at have fået besked om, at de ikke kunne gå ombord på flyet, slap politiet grebet i mandens arm, hvorefter han selv gik tilbage til politiets tjenestebil med den ene hånd fikseret.

Der henvises til Ombudsmandens j.nr. 15/02292-35/ULH."